

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/98739,85-rocznica-smierci-marszalka-Jozefa-Pilsudskiego.html>

01.03.2026, 09:33

85. rocznica śmierci marszałka Józefa Piłsudskiego

12 maja 1935 roku w Belwederze w Warszawie o godz. 20.45 zmarł marszałek Józef Piłsudski. Polecamy materiały Instytutu Pamięci Narodowej poświęcone twórcy Niepodległej.

11.05.2020

Mariusz Żuławnik, *Odszedł Wódz Narodu Józef Piłsudski*

12 maja roku 1935 zmarł Marszałek Józef Piłsudski – działacz niepodległościowy dowódca I Brygady Legionów, współtwórca II RP, pogromca Sowietów w roku 1920. Trwająca kilka dni pompa funebris Piłsudskiego była jedną z największych tego typu uroczystości, jakie kiedykolwiek odbyły się w Polsce.

Serce Pierwszego Marszałka Polski przestało bić w niedzielę 12 maja 1935 roku o 20.45. Wieść o jego śmierci dotarła lotem błyskawicy nie tylko w najdalsze zakątki kraju, lecz także hen poza jego granice. Polska zamarła w bezruchu – przerywano widowiska i koncerty, zamykano restauracje, ludzie gromadzili się w kościołach, mając jeszcze nadzieję, że informacja podana przez Polskie Radio mija się z prawdą. Kiedy ostatecznie potwierdziło się to, że Piłsudski odszedł na wieki, ulice miast i witryny sklepowe powoli zaczęto przyozdabiać biało-czerwonymi flagami z kirem oraz portretami zmarłego przybranymi zielenią. W całym kraju wyczuwało się pełną napięcia atmosferę, którą potęgowały wydarzenia następnych dni.

► [całość na portalu przystanekhistoria.pl](https://przystanekhistoria.pl)

Roksana Szczypta-Szczęch , *Co się stanie, gdy mnie zabraknie... Śmierć Piłsudskiego*

12 maja 1935 r. o godz. 20.45 w Belwederze zmarł Józef Piłsudski – jeden z Ojców Niepodległej, odrodzonej w 1918 r. po 123 latach zaborów i nieobecności na mapach świata.

U współczesnych budził skrajne emocje, od uwielbienia po niechęć. Miał zarówno oddanych zwolenników, jak i zaciętych przeciwników. Ani jednym, ani drugim nie szczędził słów krytyki.

Dostrzegał zagrożenia

„[...] jakiejś nocy mjr [Roman] Michałowski [...], adiutant Piłsudskiego, który był wtedy attaché wojskowym w Bukareszcie, był na nocnym dyżurze [...]. Nagle Michałowski usłyszał głos [i] przypuszczając, że ktoś wszedł do Marszałka, co było niedopuszczalne, zajrzał do pokoju. To była noc, 2 czy 3 po północy. Marszałek swoim zwyczajem stawiał pasjanse i mówił do siebie. I nagle spojrzał na Michałowskiego z rozpaczą w oczach i z miejsca zapytał: »Czego chcecie, chłopcze?«. Ten się coś wytłumaczył: »Myślałem, że czegoś Marszałek potrzebuje...« A Marszałek nagle: »Czy wy zdajecie sobie sprawę z niebezpieczeństwa grożącego Polsce od wewnątrz i od zewnątrz? Co się stanie, gdy mnie zabraknie? [...] Jeśli Polacy, wszyscy Polacy, nie wezmą się do roboty w obronie interesów kraju, a mnie zabraknie, to za dziesięć lat Polski nie będzie«” – wspominał Wacław Jędrzejewicz wydarzenie z udziałem Marszałka i

Michałowskiego z 1931 r.

► [całość na stronie Oddziału IPN w Krakowie](#)

Marek Gałęzowski, *Umarł „Dziadek” siwy a żelazny...*

„Piłsudski miał fanatycznych wielbicieli, którzy go kochali więcej niż własnych rodziców, niż własne dzieci, ale było wielu ludzi, którzy go nienawidzili [...]. I oto nie znać było tego w dniu pogrzebu” – pisał Stanisław Cat-Mackiewicz.

Późnym wieczorem 12 maja 1935 r.

„ojciec [...] zjawił się w domu i – do końca życia nie zapomnę tego momentu – rzekł stłumionym głosem: «Marszałek umarł». Rodzina moja śmierć tę odczuła jak śmierć najbliższej osoby – ojca czy dziadka. Płakaliśmy wszyscy, tak jak po kimś najbliższym”

– wspominał Zbigniew Wójcik, wówczas dwunastoletni chłopiec, w przyszłości wybitny historyk dziejów

nowożytnych.¹ Widywał Józefa Piłsudskiego, ponieważ jego ojciec Walenty Wójcik, legionista, podoficer żandarmerii, w 1923 r. został przydzielony do służby osobistej Marszałka i pozostał w niej do ostatniego dnia jego życia.

► [całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

Włodzimierz Suleja, *Józef Piłsudski – twórca Niepodległej*

W całych dziejach Polski, tak przedrozbiorowej, jak i okresu zaborów, niewiele było postaci o podobnej skali dokonań. Co więcej, Piłsudski już za życia stał się symbolem.

Współczesność jawi się najczęściej jako czas deficytu w sferze tak newralgicznej, jak ta, która mieści w sobie autentycznych, ale też akceptowalnych bohaterów naszej wspólnej historii. I nie sposób dociec, czy bierze się to po prostu z braku jednostek wybitnych, wyrastających ponad przeciętność, czy ze skrajnej dewaluacji w potransformacyjnej rzeczywistości autentycznych zasług z doby heroicznej, tak jak stało się to choćby z całą plejadą przywódców Solidarności. Próżno też szukać postaci porównywalnych do Ojców Niepodległości sprzed stulecia, którzy nie tylko stawali ponad doraźnymi sporami, by skutecznie walczyć o przywrócenie własnej państwowości, lecz także z mozołem wznosili jej gmach.

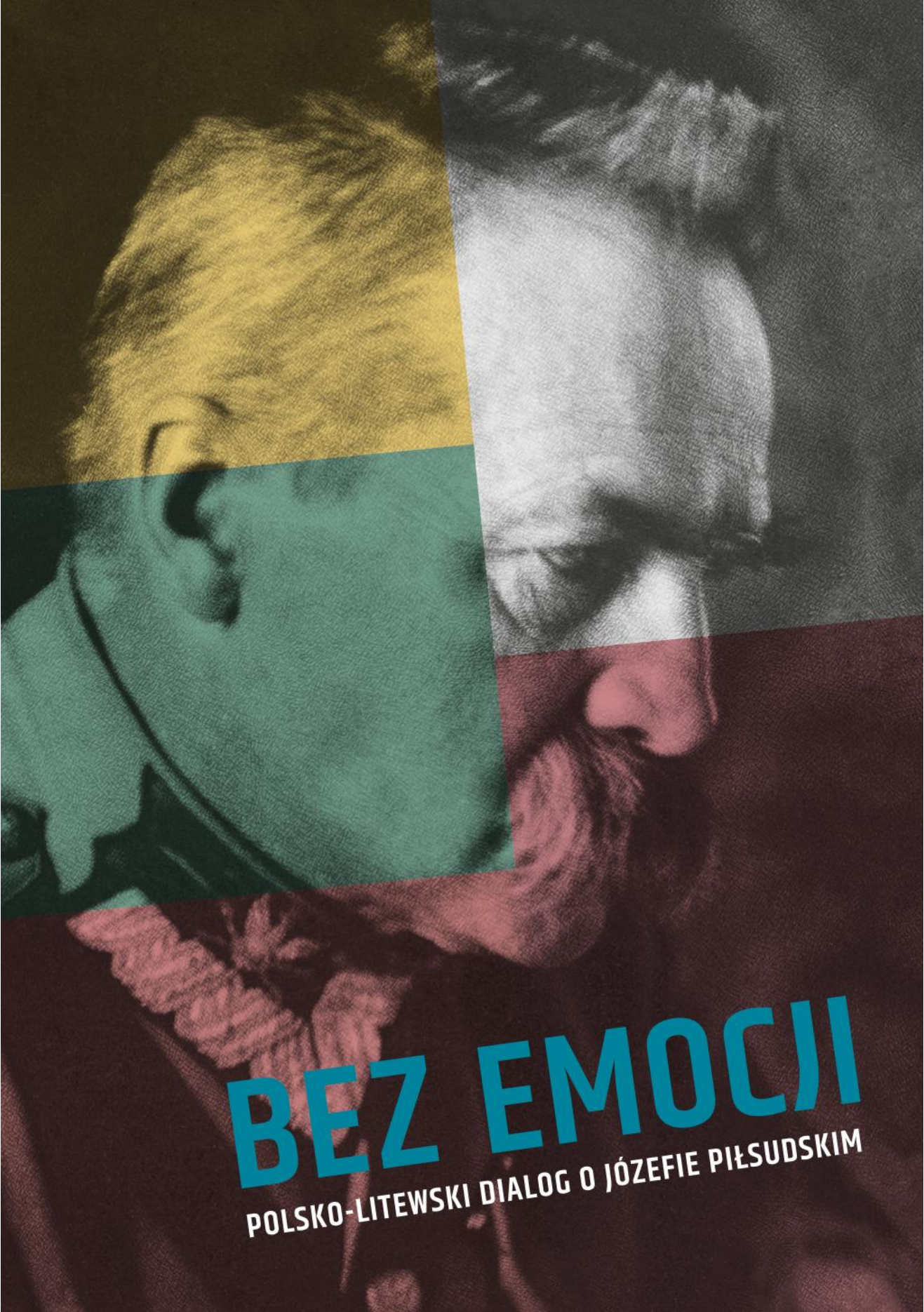
► [całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://calosc.na.portalu.przystanekhistoria.pl)

IPNtv: komentarz historyczny z serii „90s. historii”: 18 maja 1935 r. zakończyły się uroczystości pogrzebowe Józefa Piłsudskiego

IPNtv: „Walka o granice 1918-1919” - jedenasta belwederska debata historyków

IPNtv: Wideoczat z historią „Piłsudski i Dmowski. Dwie drogi do niepodległości”

PUBLIKACJE IPN

BEZ EMOCJI

POLSKO-LITEWSKI DIALOG O JÓZEFIE PIŁSUDSKIM

Bez emocji. Polsko-litewski dialog o Józefie Piłsudskim

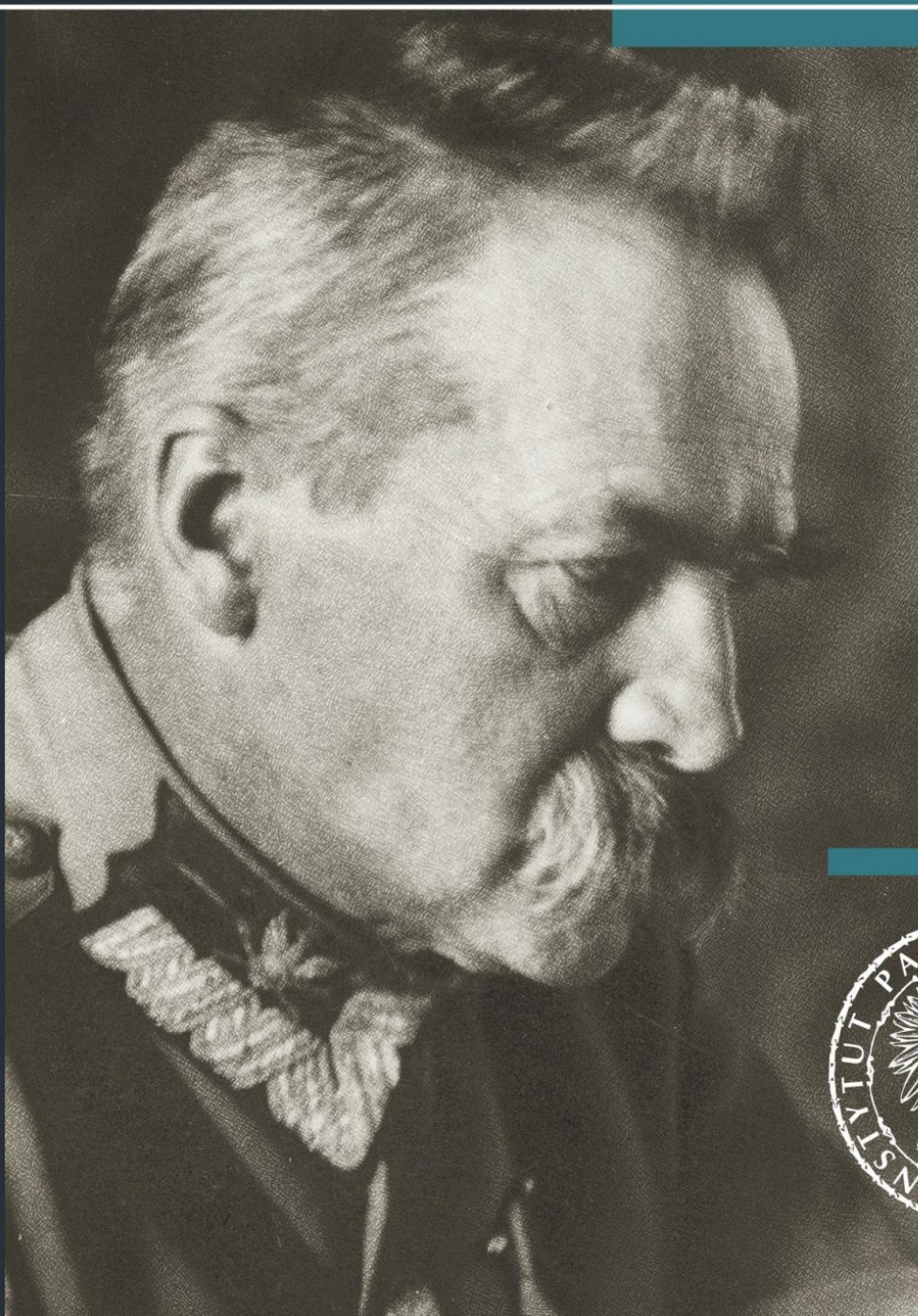
Bez emocji. Polsko-litewski dialog o Józefie Piłsudskim,
red. Danuta Jastrzębska-Golonkowa, Alvydas
Nikžentaitis, Włodzimierz Suleja i Tadeusz Wolsza, IPN,
Instytut Polski w Wilnie, Instytut Historii Litwy,
Warszawa 2020

Pomysł zorganizowania konferencji poświęconej 150 rocznicy urodzin Józefa Piłsudskiego z udziałem historyków z Litwy i Polski, a w konsekwencji wydanie tomu studiów, pojawił się podczas spotkań w Wilnie i w Poniewieżu w marcu 2017 r.

Publikacja naukowa poświęcona osobie Józefa Piłsudskiego, stanowiąca pokłosie polsko-litewskiego dyskursu naukowego, z pozoru nie jest niczym nadzwyczajnym. Niniejsza ma jednak wymiar szczególny ze względu na zestaw autorów, najwybitniejszych historyków, filologów, politologów polskich oraz litewskich – czołowych badaczy XIX i XX stulecia, w tym nie tylko specjalizujących się w biografistyce epoki, lecz także badających wzajemne relacje obu krajów w dwudziestoleciu międzywojennym. Ponadto do zalet monografii zaliczylibyśmy interdyscyplinarny charakter rozważań. Należy także podkreślić, że zaprezentowany zapis debaty stanowi wspaniałe merytoryczne podsumowanie tomu.

JÓZEF PIŁSUDSKI

– IDEE, TRADYCJE, NAWIĄZANIA

Józef Piłsudski – idee, tradycje, nawiązania

Józef Piłsudski – idee, tradycje, nawiązania,
red. Sebastian Pilarski, Łódź – Warszawa 2019

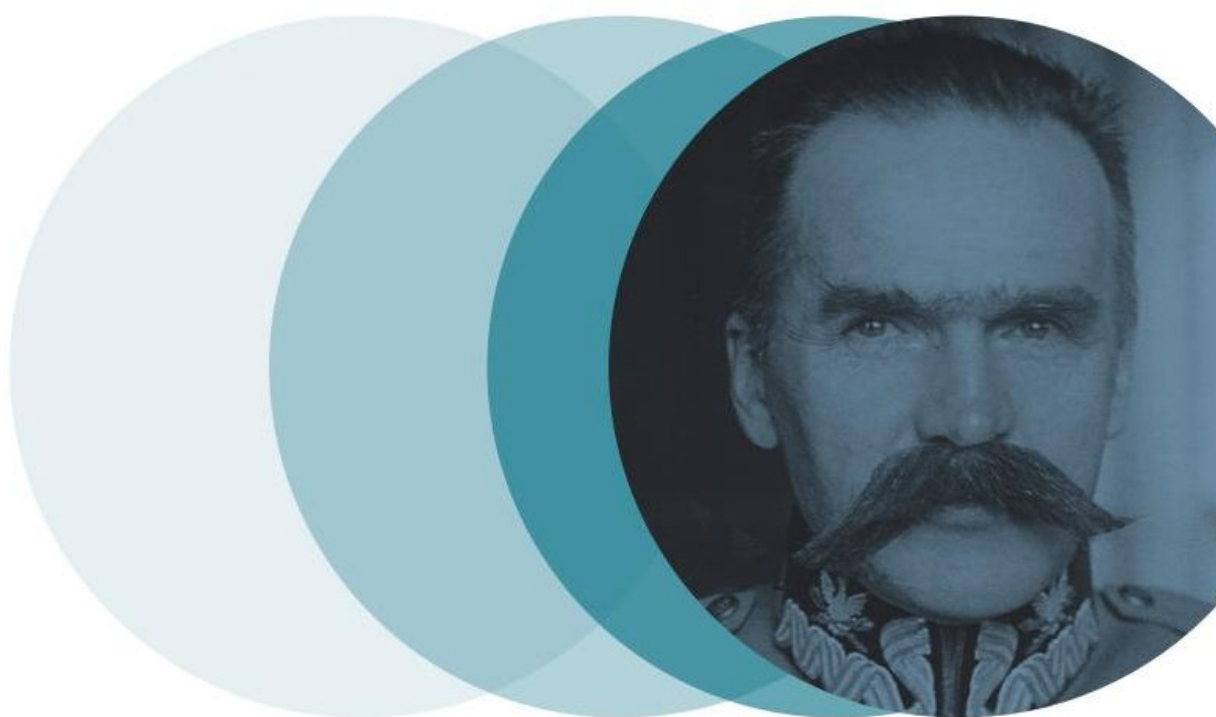
Seria wydawnicza: Biblioteka Oddziału Instytutu
Pamięci Narodowej w Łodzi, tom L

Choć prezentowany tom zawiera w tytule nazwisko Marszałka, nie jest on kolejną próbą opracowania biografii Józefa Piłsudskiego ani też przedstawienia jednego z etapów jego aktywności politycznej i wojskowej. Publikacja, składająca się z 24 tekstów, służy ukazaniu: myśli politycznej obozu piłsudczyckiego (w odniesieniu do zagadnień wewnętrznej i polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej), aktywności tych środowisk na uchodźstwie oraz form upamiętnienia postaci Komendanta w XX i XXI stuleciu.

Agnieszka Kowalczyk

JÓZEF PIŁSUDSKI PISARZ

PROGRAM
WSPIERANIA
PAMIĘCI
NARODOWEJ

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

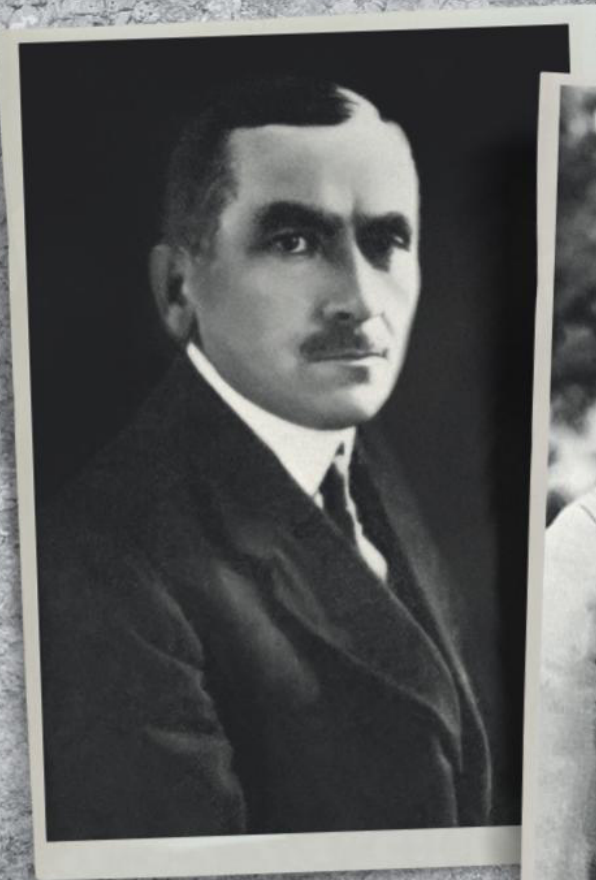
Józef Piłsudski. Pisarz

Agnieszka Kowalczyk, *Józef Piłsudski. Pisarz*, IPN,
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2019

Seria wydawnicza: Literatura i Pamięć

Postać Józefa Piłsudskiego utożsamiana jest w zbiorowej pamięci Polaków najczęściej z czynem niepodległościowym, z etosem człowieka podziemnego, więźnia i zesłańca, z ideą walki zbrojnej i Legionami Polskimi, z odzyskaniem tak długo wyczekiwanej wolności i odrodzeniem ojczyzny, a wreszcie ze zwycięstwem nad bolszewikami i ocaleniem Europy przed czerwoną rewolucją. Mówiąc o Piłsudskim, mamy zazwyczaj na myśli człowieka czynu, męża stanu, polityka i wodza, rzadziej natomiast pisarza, choć przecież i w tej roli spełniał się przez całe swoje życie. Dowodem jego twórczych dokonań jest monumentalne dziesięciotomowe wydanie Pism zbiorowych (1937–1938), na które składają się teksty publicystyczne, relacje wspomnieniowe, studia historyczne i wojskowe, mowy, odezwy, rozkazy i korespondencje. Stanowią one wielką syntezę wcielanej w życie idei niepodległościowej, są odzwierciedleniem światopoglądu i systemu wartości Marszałka, jego myśli historiozoficznej i realizowanego przezeń programu społeczno-politycznego, jego osobistych przeżyć i doświadczeń znamienych dla pokolenia pogrobowców powstania styczniowego, a zarazem nowych żołnierzy Niepodległej.

(Agnieszka Kowalczyk – fragment rozdziału I)

JANUSZ FARYŚ

MIĘDZY MOSKWĄ A BERLINEM

WIZJA POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ 1918–1939

IPN Szczecin

Między Moskwą a Berlinem. Wizje polskiej polityki zagranicznej w latach 1918-1939

Janusz Faryś, *Między Moskwą a Berlinem. Wizje polskiej polityki zagranicznej w latach 1918-1939*,
Szczecin-Warszawa 2019

Monografia dotycząca polskiej polityki zagranicznej w latach 1918-1939. Autor, znawca tej problematyki, opisuje koncepcje dominujące w tym zakresie, prowadząc czytelnika po meandrach dyplomatycznych zabiegów o zachowanie niepodległości i niezależności młodego państwa polskiego po pokoju w Wersalu. Przedstawia nie tylko koncepcje Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego, lecz i pozostałych uczestników życia politycznego, nie uciekając od własnych ocen i dygresji.

Włodzimierz Suleja

Mundur na nim szary...

RZECZ O JÓZEFIE PIŁSUDSKIM

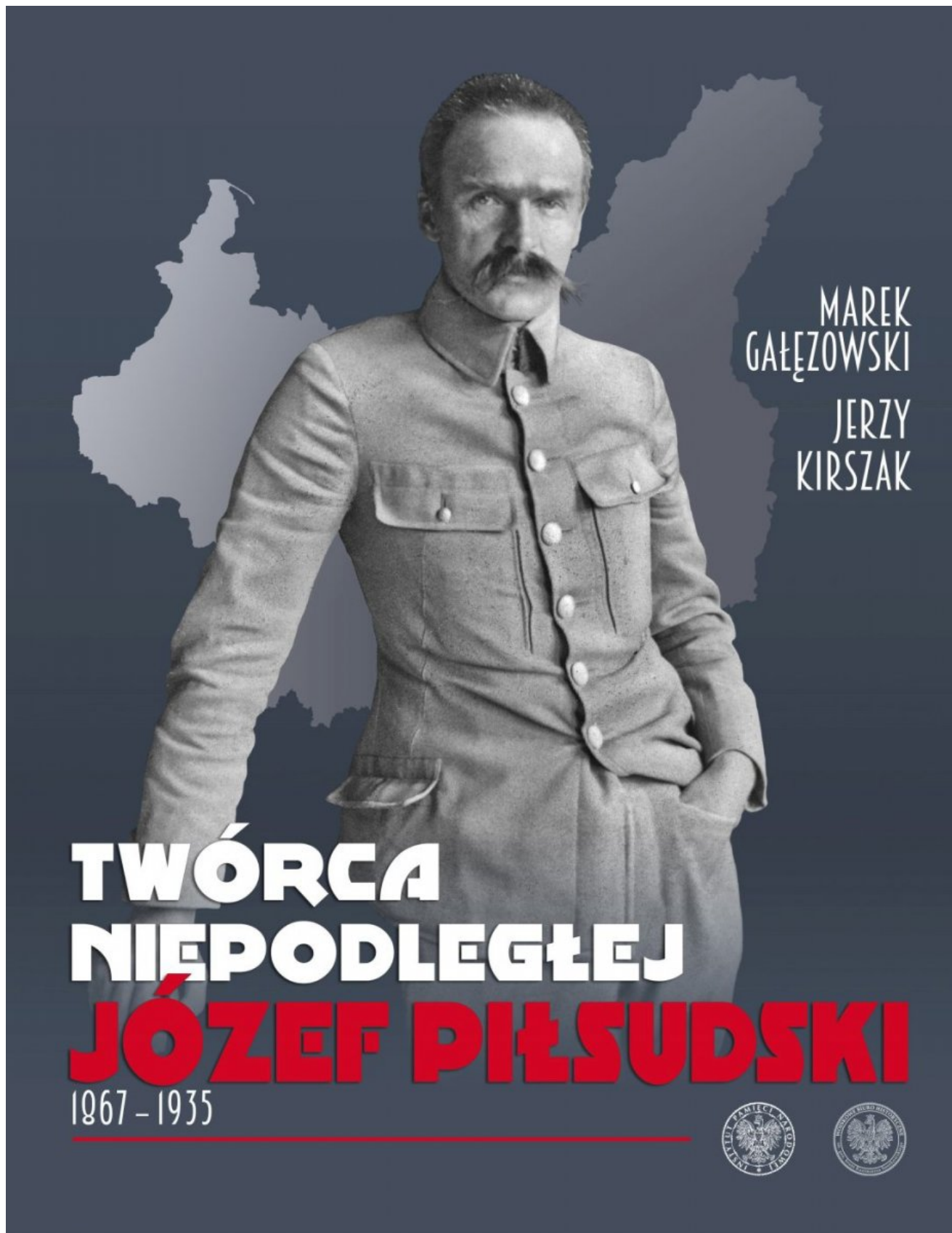
(1867—1935)

Mundur na nim szary... Rzecz o Józefie Piłsudskim (1867-1935)

Włodzimierz Suleja, *Mundur na nim szary... Rzecz o Józefie Piłsudskim (1867-1935)*, Warszawa 2018

Niewielu spośród bohaterów dziejów ojczystych po dzień dzisiejszy postrzeganych jest przez pryzmat otaczającej ich postacie legendy. W ich gronie był i pozostaje bez wątpienia Józef Piłsudski. Socjalista. Konspirator. Legionowy Brygadier. Naczelnik Państwa i Naczelny Wódz. Zamachowiec. Dyktator. W każdym z tych wcieleń odmienny. I stale pozostający sobą (ze wstępu do książki).

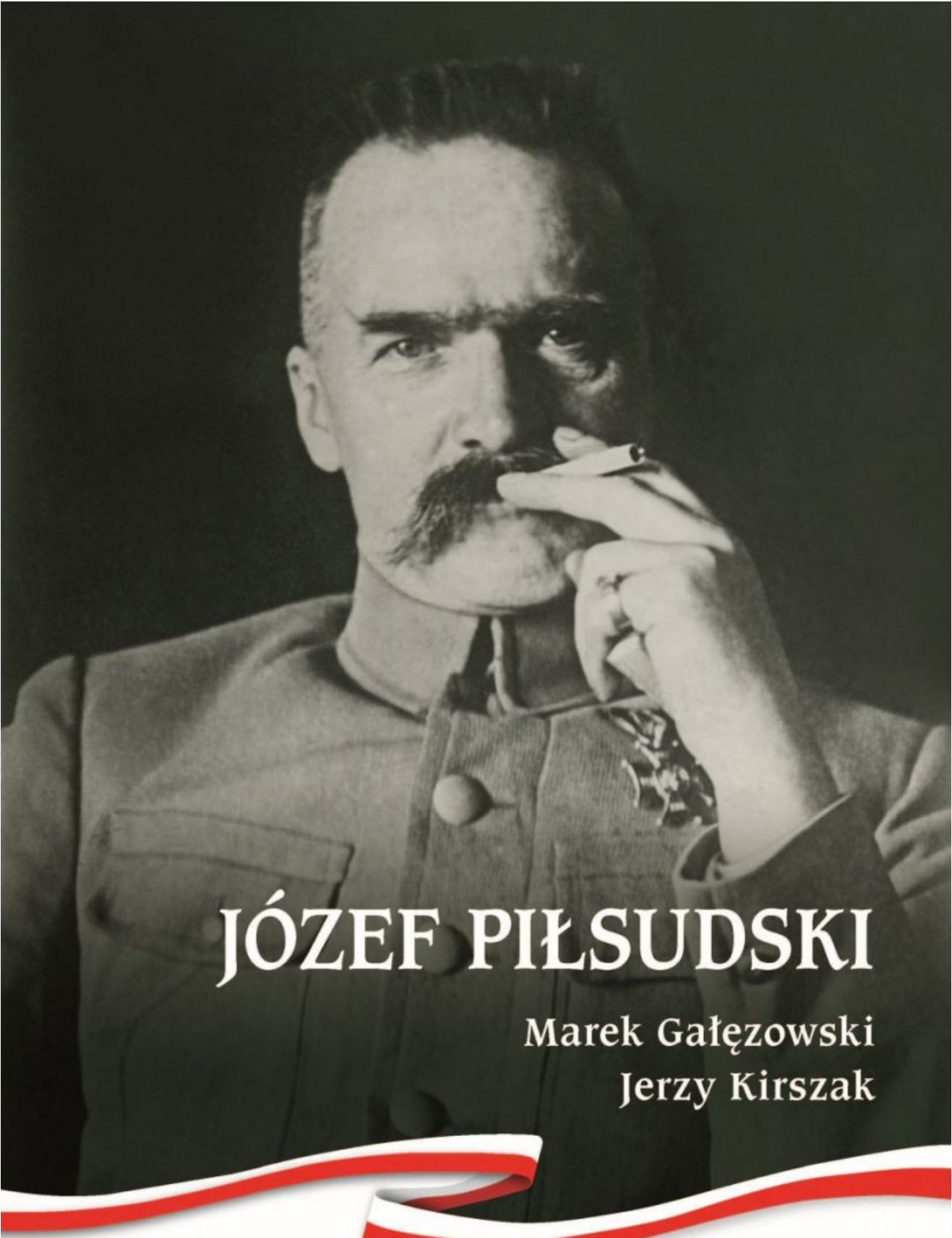

[Twórca Niepodległej. Józef Piłsudski 1867-1935](#)

Marek Gałęzowski, Jerzy Kirszak, *Twórca Niepodległej.*

Józef Piłsudski 1867-1935, Warszawa 2018

przygotowany w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości bogato ilustrowany album *Twórca Niepodległej*, ze wstępem Prezydenta RP Andrzeja Dudy, przedstawia życie Józefa Piłsudskiego, który potrafił nieść „swoją myśl wściekle uporczywą stworzenia tego, co byłoby funkcją siły kraju, kraju, który trwał w ciężkiej niewoli krępującej, łamiącej dusze i charaktery”.

A black and white portrait of Józef Piłsudski, a Polish military leader. He is shown from the chest up, wearing a dark, high-collared military uniform with a brooch on the left side. He has a prominent mustache and is holding a lit cigarette in his right hand, which is raised to his mouth. The background is dark and out of focus.

JÓZEF PIŁSUDSKI

Marek Gałęzowski
Jerzy Kirszak

A stylized graphic element consisting of a red and white wavy ribbon that curves across the lower part of the cover.

BOHATEROWIE
NIEPODLEGŁEJ

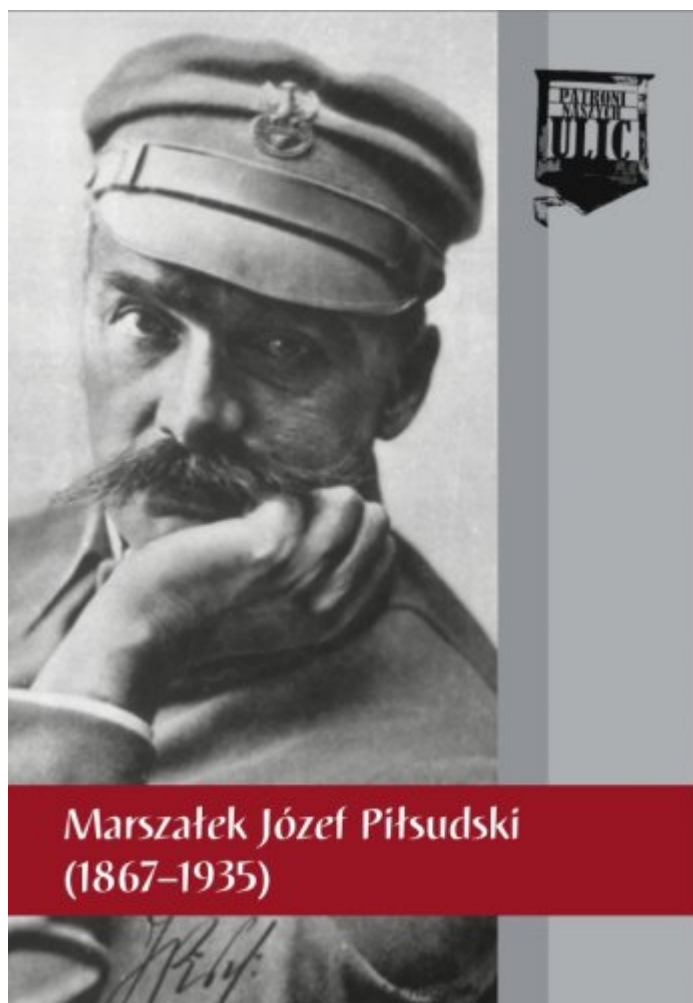
Józef Piłsudski

Marek Gałęzowski, Jerzy Kirszak, *Józef Piłsudski*, Warszawa
2018

Seria „Bohaterowie Niepodległej”

Prezentowana broszura jest skróconą wersją tekstu, zamieszczonego w albumie *Twórca Niepodległej. Józef Piłsudski 1867-1935*, autorstwa Marka Gałęzowskiego i Jerzego Kirszaka. Tamże – bibliografia i źródła cytatów.

► [PDF do pobrania](#)

Marszałek Józef Piłsudski
(1867-1935)

Marszałek Józef Piłsudski (1867-1935)

Marek Gałęzowski, *Marszałek Józef Piłsudski*
(1867-1935), 2019

Seria: „Patroni naszych ulic”

► [PDF do pobrania](#)

Wacław Jędrzejewicz

**ROLA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W ODBUDOWIE I UMACNIANIU
PAŃSTWA POLSKIEGO**

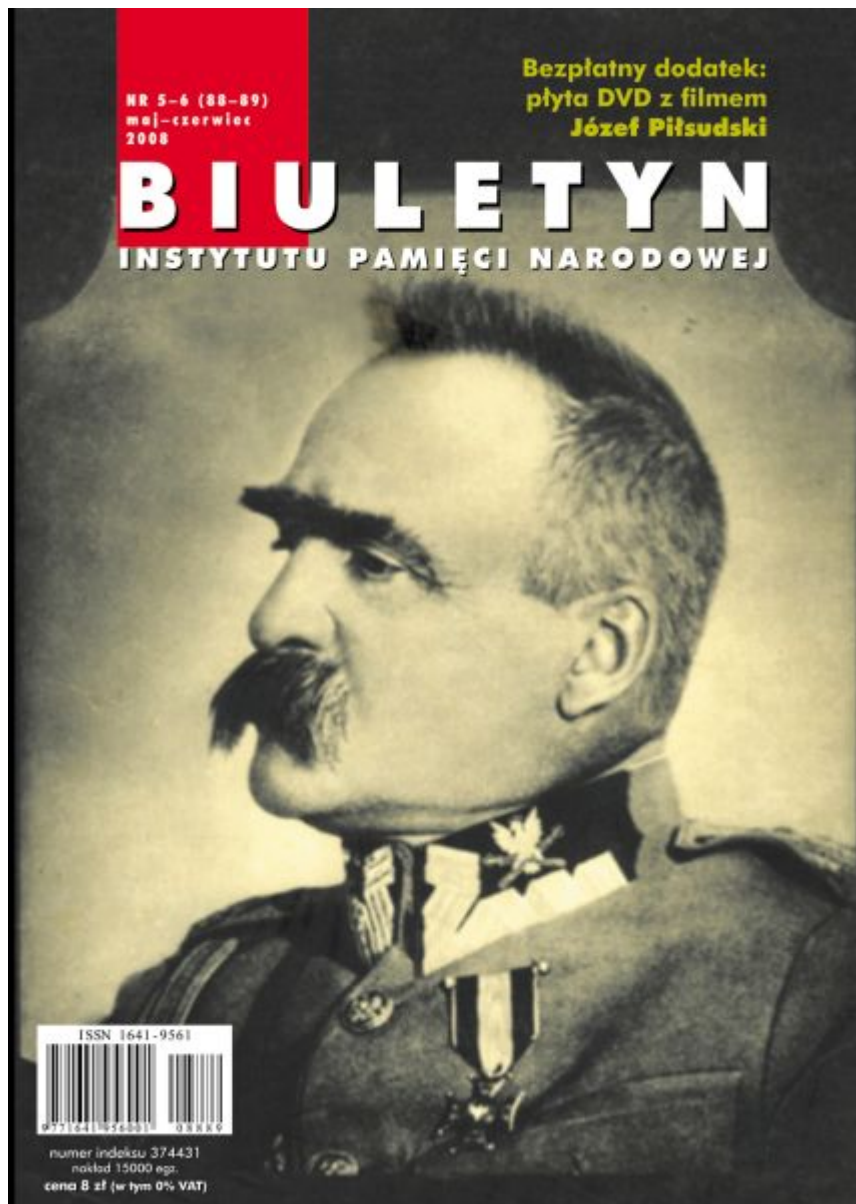

[Rola Józefa Piłsudskiego w](#)

odbudowie i umacnianiu państwa polskiego

Wacław Jędrzejewicz, *Rola Józefa Piłsudskiego w odbudowie i umacnianiu państwa polskiego*. Skrypt wykładów w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Ameryce w latach 1981-1982, red. naukowa Daniel Koreś, Warszawa 2013

Publikacja jest drugim wydaniem wykładów prof. Wacława Jędrzejewicza, wygłoszonych w Nowym Jorku w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Ameryce w latach osiemdziesiątych XX w. Profesor opowiada o Józefie Piłsudskim, swojej fascynacji nim i o roli, jaką Marszałek odegrał w historii naszego kraju. Słuchacze wykładów, przeważnie emigranci z PRL, mieli dzięki temu możliwość zapoznać się z niezafałszowaną historią Polski.

„Biuletyn IPN” nr 5-6/2008

W numerze wiele ciekawych informacji o Józefie Piłsudskim – Naczelniku Państwa i Marszałku, a także o jego uczniach, współpracownikach i kontynuatorach idei niepodległościowej

► [PDF do pobrania](#)

Dodatek specjalny Oddziału IPN w Krakowie w
„Dzienniku Polskim” z okazji 150. rocznicy urodzin

MAREK GAŁĘZOWSKI

PRZECIW DWÓM ZABORCOM

POLITYCZNA KONSPIRACJA PIŁSUDCZYKOWSKA
W KRAJU W LATACH 1939–1947

MONOGRAFIE

Przeciw dwóm zaborcom.

Polityczna konspiracja

piłsudczykowska w kraju w latach

1939-1947

Marek Gałęzowski, *Przeciw dwóm zaborcom. Polityczna konspiracja piłsudczykowska w kraju w latach 1939-1947*, Warszawa 2013

Podsumowując dzieje politycznej konspiracji piłsudczykowskiej w kraju po wrześniu 1939 r., należy szczególnie podkreślić stworzenie oryginalnej i znakomicie uzasadnionej analizy ówczesnych stosunków polsko-sowieckich. Nie podzielano w niej złudzeń co do zamiarów imperium Stalina wobec Polski i konsekwentnie ostrzegano przed zagrożeniem niepodległości i integralności terytorialnej Rzeczypospolitej ze strony sowieckiego komunizmu. Niemniej istotne było zdecydowane przekonanie piłsudczyków o konieczności podporządkowania się apolitycznej organizacji wojskowej w kraju, jaką była Armia Krajowa, i głoszenie tej konieczności w swoich wydawnictwach. Na szacunek potomnych zasługuje jednak przede wszystkim wyjątkowa ideowość uczestników piłsudczykowskiej konspiracji politycznej i niekłamana wierność idei niepodległości państwa polskiego oraz dążenie do jego odbudowy w granicach, które zapewniłyby mu bezpieczeństwo w przyszłości. Wierność aż do ofiary życia. Bo przecież lepszej śmierci nikt z nich nie pragnął.

Józefa Piłsudskiego
pojedynek z imperium
(1887–1917)

Józefa Piłsudskiego pojedynek z imperium (1887-1917)

Broszura popularnonaukowa Oddziału IPN w Krakowie

Zapowiedź edycji źródłowej nieznanych dokumentów rosyjskiej Ochrony.

Oprac. dr hab. Henryk Głębocki z Oddziału IPN w Krakowie.

UPAMIĘTNIEŃ

Pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego w Rzeszowie

Pomnik odsłonięto 11 listopada 2019 podczas obchody Narodowego Święta Niepodległości. Inicjatorem monumentu był Komitet Budowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rzeszowie. Część kwoty na jego budowę pochodziła ze zbiórki publicznej, a także od władz miasta, od marszałka województwa oraz z Instytutu Pamięci Narodowej.

Mural z wizerunkiem Józefa Piłsudskiego

8 listopada 2019 r. na ścianie VII LO im. Piłsudskiego w

Kielcach odsłonięto największy w woj. świętokrzyskim mural patriotyczny, upamiętniający 101. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości oraz sylwetkę patrona szkoły.

[Popiersie Marszałka Piłsudskiego w Brukseli](#)

Odsłonięcia pomnika, który w całości sfinansowany został przez IPN, dokonali ambasador RP w Królestwie Belgii Artur Orzechowski oraz wiceprezes IPN Mateusz Szpytma. Uroczystość odbyła się 6 listopada 2018.

Pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego w Węgrowie

Nowy pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego, sfinansowany przez Instytut Pamięci Narodowej, odsłonięto 11 listopada 2018 roku.

Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brzozowie

Pomnik, współfinansowany przez Instytut Pamięi Narodowej, powstał w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Uroczystość odsłonięcia odbyła się 3 września 2018 roku.

Dąb Niepodległości „Józef Piłsudski” przed budynkiem VII LO w Kielcach

Dąb Niepodległości „Józef Piłsudski”, został 16 listopada 2018 r. zasadzony przed budynkiem VII Liceum Ogólnokształcącego im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach.

„100 tysięcy drzew na 100-lecie niepodległości Polski 1918-2018” to kolejna z inicjatyw Instytutu Pamięci Narodowej dla uczczenia stulecia odrodzenia Rzeczypospolitej. Akcja sadzenia dębów nawiązuje do lat 1918-1928, gdy społeczeństwo wraz z leśnikami sadziło drzewa, głównie dęby jako świadectwo odzyskania przez Polskę niepodległości.

WYSTAWA

JÓZEF
**PIK
SU
SK**

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Józef Piłsudski (1867–1935), przywódca ruchu niepodle- głościowego, marszałek Polski.

Był przywódcą Organizacji Bojowej Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) oraz inicjatorem powstania tajnego Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckiego; obie organizacje stały się podstawą dla utworzonych w 1914 r. brzdą Legionów Polskich.

Równolegle do nich Piłsudski powołał konspiracyjną Polską Organizację Wojskową (POW). W 1917 r. wraz z legionistami odmówił złożenia przysięgi na „wieczne braterstwo broni z wojskami Niemiec i Austro-Węgier”, co było powodem aresztowania go przez Niemców i osadzenia w twierdzy magdeburskiej.

10 listopada 1918 r. urodził do Warszawy, a w kolejnych dniach (11–14 listopada) objął wojskową i polityczną władzę w kraju. 16 listopada wysłał do światowych przywódców telegram notyfikujący powstanie państwa polskiego.

20 lutego 1919 r. objął urząd Naczelnika Państwa, który miał sprawować do wyborów. Dowodził polskimi siłami zbrojnymi w walkach o Małopolskę Wschodnią z Ukraińcami i wojnie polsko-sowieckiej 1919–1920 r. W tym czasie stał na czele Rady Obrony Państwa.

Był jednym z głównych autorów zwycięstwa w bitwie warszawskiej i bitwie niemeńskiej.

*Półtora wieku walk, krwawych nieraz,
i ofiarnych, znalazło swój triumf w dniu
dzisiejszym. Dzisiaj mamy wielkie święto
narodu, święto radości po długiej, ciężkiej nocy
cierpień [...].*

Oreǳcie uogłoszone podczas otwarcia Sejmu Ustawodawczego, 10 II 1919 r.

Józef Piłsudski (1867–1935), leader of the independent movement, marshal of Poland.

He was the commander of the Combat Organisation of the Polish Socialist Party (PPS) and initiator of the establishment of the underground Union of Active Struggle and Riflemen's Association, which later became the basis for the formation in 1914 of the Polish Legions.

At the same time he created the underground Polish Military Organisation (POW). In 1917 he refused to swear “fidelity in arms with the German and Austrian forces,” which resulted in his arrest by the Germans in July 1917 and imprisonment in Magdeburg.

On 10 November 1918 returned to Warsaw, where during the following days (11–14 November) he was accepted as head of state and commander in chief of the Polish army. On 16 November he sent a telegram to the leaders of the Entente states notifying “the existence of the independent Polish State”.

On 20 February 1919 he was appointed Chief of State until future elections. He commanded the Polish armed forces in fights for eastern parts of Little Poland against the Ukrainians, and in the Polish-Soviet War of 1919–1920. At this time he presided over the Council for Defence of the Nation.

He was one of the principal contributors to the victory in the Battles of Warsaw and of the Niemen River.

*On this day, a century and a half of fights,
often bloody and murderous, found their
triumph. Today we celebrate a great national
feast, the feast of joy after a long, and terrible
night of suffering [...].*

The address delivered during the opening ceremony of the Legislative Sejm, 10 February 1919.

**PIŁ
SUD
SKI**

Uroczystość inscenizacja Starzy Piłsudskiego w Sulejówku, 19 II 1928 r. Marzalek to insygnia gen. alim Władysław Fokielko (PAC)
 Józef Piłsudski w mundurze w Sulejówku, 18 III 1928. Marzalek to insygnia gen. alim Władysław Fokielko (PAC)
 Józef Piłsudski, 1926 r. / Biblioteka Państwowa Warsz.
 Józef Piłsudski, 1926 r. / National Library of France

Zobaczcie Państwo! Komenda Kuchni w samochodzie Piłsudskiego w Warszawie, w sierpniu 1914 r. Wójtowski od lewej:
 Michał Sokołowski, Władysław Fokielko, Józef Piłsudski, Katarzyna Sokołowska, Mirosław Trzaskowski,
 Józef Piłsudski, Władysław Fokielko (PAC)
 Soldiers of the First Cadre Company in Piłsudski's car in Warsaw, August 1914. From the left: Michał Sokołowski, Władysław
 Fokielko, Józef Piłsudski, Katarzyna Sokołowska, Mirosław Trzaskowski, Józef Piłsudski, Władysław Fokielko (PAC)

#moja NIEPODLEGŁA.

Fragment wystawy plenerowej IPN [„Ojcowie Niepodległości”](#)

[Najciekawsze materiały znajdą Państwo na portalu przystanekhistoria.pl w zakładce TEMATY pod hasłem Józef Piłsudski.](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)